

Socialnämnden

§ 111

Dnr 2019-000222

Yttrande till Socialdepartementet - Personlig assistans för samtliga hjälpmoment som avser andning och måltider i form av sondmatning

Beslut

Socialnämnden välkomnar förslaget. Det är positivt att berörda insatser kan återgå till den kvalitativa nivå som fanns tidigare. Det behövs större tydlighet gällande bedömning i samband med egenvård, särskilt avseende bedömning om egenvård från behandlande läkare.

Förslaget till lagändring bedöms inte leda till en positiv påverkan på kommunens ekonomi, snarare i bästa fall en neutral ekonomisk effekt. De ärenden i Lycksele kommun som berörs av lagändringen uppskattas som mycket få i förhållande till det totala antalet ärenden som under åren har förts över till kommunen. Större del av ekonomiska konsekvenser till följd av tidigare åtstramningar och förändrad praxis i bedömningen av rätten till assistansersättning kvarstår.

Ärendebeskrivning

I promemorian föreslås att samtliga hjälpmoment ska vara assistansgrundande när det gäller hjälp med andning och sondmatning och att hjälpbehov som ryms inom det normala föräldraansvaret ska kunna ge rätt till personlig assistans när det gäller andning och sondmatning. Förslaget innebär att personer som beviljats personlig assistans LSS eller en annan insats från kommunen till följd av Försäkringskassans förändrade praxis de senaste åren, enligt lagförändringen kan bli berättigade statlig assistansersättning, vilket i sin tur leder till en positiv ekonomisk effekt för kommunen.

Samtidigt kan delar av föreslagna lagförändringarna leda till en negativ ekonomisk påverkan på kommunens ekonomi. I promemorian föreslås även en komplettering av paragraf 9 a § med förtydligandet att hjälpbehov som står till grund för rätten till personlig assistans ska vara av ”mycket privat och integritetskänslig karaktär”. Att förtydligandet införs i lagtexten, kan på sikt innebära ytterligare åtstramning i beviljandet av rätten till statlig assistansersättning för personer som har andra grundläggande hjälpbehov än andning och sondmatning. Hur begreppet ”mycket privat och

Socialnämnden

integritetskänslig karaktär” kommer att tolkas av Försäkringskassan och andra instanser har en central betydelse då risken finns att en stor grupp människor exkluderas från den statliga assistansen och i stället blir en fråga för kommunen. Den ekonomiska konsekvensen för kommunen blir ökade kostnader då andra insatser för att tillgodose behovet i sin helhet beviljas och bekostas av kommunen.

För de personer vars behov av personlig assistans för grundläggande behov överstiger 20 timmar i veckan finns, enligt förslaget till lagändring, möjlighet till att erhålla assistansersättning även för egenvård. Det är positivt att egenvårdinsats i samband med sondmatning och andning föreslås räknas in i de 20 grundläggande timmarna per vecka och att förslaget gällande egenvården, enligt vår tolkning, gäller för både barn och vuxna. Det behövs dock större tydlighet gällande bedömning i samband med egenvård, i synnerhet när det gäller frågan om egenvårdsintyg/bedömning om egenvård från behandlande läkare. Utifrån förslaget kan man se en generösare tolkning av vad som kan/ska anses falla inom det normala föräldraansvaret. Detta genom att till exempel samtliga moment vid sondmatning ska räknas som grundläggande behov, det vill säga även iordningsställande inför sondmatningen och efterarbete.

I en HD dom HDF 2018 ref. 21 framkommer det att sondmatning ska liknas vid en måltid. Samtidigt innebär förslaget till lagändring att det för första gången skrivs in i lagen att normalt föräldraansvar ska beaktas, och därmed räknas bort, från de hjälpbehov barn kan ha för andra grundläggande behov än andning och sondmatning. I samband med måltid som inte är sondmatning räknas det som normalt föräldraansvar att iordningsställa måltiden samt till exempel diska efteråt. Förslaget tydliggör skillnaden mellan en mer generös och annorlunda tolkning av det normala föräldraansvaret gällande personer i behov av sondmatning jämfört med personer som inte sondmatas men som ändå behöver hjälp med att matas. Efter bedömning av hjälpbehov och omfattning kommer anmälningar till Försäkringskassan att göras för de ärenden där personlig assistans enligt LSS har beviljats och behov av hjälp med andning eller sondmatning finns. Det är av vikt att beakta att Försäkringskassan gör en egen bedömning av rätten till assistansersättning i varje enskilt fall, beslutet tas inte över automatiskt för samtliga av kommunen anmälda ärenden. De personer som behöver hjälp med andning eller sondmatning men inte bedöms komma upp i 20 timmar grundläggande behov per vecka, kommer inte att bli berättigade till assistansersättning trots lagändringen. Detta innebär att kommunen även fortsättningsvis kommer att stå för kostnaderna avseende personlig assistans LSS gällande dessa personer. Även om de föreslagna lagändringarna medför en del positiva effekter kvarstår större del av ekonomiska konsekvenser till följd av senare tids åtstramningar och förändrad praxis i bedömningen av rätten till assistansersättning. De ärenden som berörs av lagändringen gällande hjälp

Socialnämnden

med andning och sondmatning uppskattas som få i förhållande till det totala antalet ärenden som under åren har förts över till kommunen.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande 2015 ref. 46 som klargjort att innebörden av uttrycket annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade uteslutande tar sikte på personer med psykiska funktionshinder, kommer även fortsättningsvis att påverka kommunens ekonomi negativt. Dessa personer får insatser enligt Lss och SoL.

Då ingen möjlighet till retroaktiv ersättning ges, förblir ackumulerade kostnader förknippade med insatser berörda av lagändringen och som uppstått fram till 1 juli 2020 i sin helhet, en del av den övervältring från staten till kommunen som skett på senare år.

Väsentlighetsanalys

Beslutet bedöms ha påverkan på barn då insatserna kan bli samlade och utgöra en bättre kontinuitet för individen.

Beslutsunderlag

Tf. verksamhetschefs tjänsteskrivelse 2019-11-26

Beslutet skickas till

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.fst@regeringskansliet.se

ss *S.f.*